PRITARTA
Rokiškio rajono savivaldybės mero
2025 m. birželio 27 d. potvarkiu Nr. MV-312

PATVIRTINTA
Rokiškio r. Obelių gimnazijos
direktoriaus 2025 m. d.
įsakymu Nr. V-

ROKIŠKIO R. OBELIŲ GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA „VAIKYSTĖS TAKELIU"

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si). Rokiškio r. Obelių gimnazijos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo skyriaus (toliau Skyriaus) programa atnaujinta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu „Dėl ikimokyklinio ugdymo gairių patvirtinimo" (2023 m. rugsėjo 4 d. Nr. V-1142), Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu „Dėl mokyklų, vykdančių ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, veiklos kokybės išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo" (2022 m. birželio 2 d. Nr. V-908), rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo pedagogams „Žaismė ir atradimai", Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis bei pagrindiniais teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais ikimokyklinio ugdymo veiklą: Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Vaiko teisių konvencija, Mokyklos nuostatais ir kt.

Darnų vaikų vystymąsi užtikrina vaiko raidą skatinantis ugdymas. Kiekvieno vaiko raida ir ugdymasis pasižymi unikaliais bruožais, ugdytojai pasitiki natūraliomis vaiko galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas plėtotis prigimtinėms galioms, pripažįsta ir gerbia skirtybes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleistis vaikų unikalumui bei individualumui. Programa atliepia ir tenkina unikalius kiekvieno vaiko poreikius. Kiekvienas vaikas yra unikalus, todėl ugdymo procesas atsižvelgia į individualius vaiko poreikius, interesus ir gebėjimus. Vaikai yra bendro ugdymo(si) proceso kūrėjai, visaverčiai ugdymo(si) turinio ir proceso bei savo ugdymosi vertinimo dalyviai. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, kurti taisykles ir mokytis jų laikytis. Mokytojai skatina vaikų smalsumą, kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir savarankiškumą per kryptingai organizuotą patyriminę veiklą.

Vaikai ugdosi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis.

Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą:

Žaidimo – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą.

Saugumo – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia.

Draugysčių – austis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų.

Komunikavimo – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis .
Pažinimo džiaugsmo – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti.
Kūrybinės saviraiškos – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas.

Tai sukuria prielaidas atliepti ir tenkinti unikalius kiekvieno vaiko poreikius, tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius atsirandančius ir dėl išskirtinių gebėjimų.

Ugdymą(si) grindžiančios vertybės. Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūrio į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis atliepiančiomis esmines universalaus dizaino mokymuisi nuostatas:

• vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

• vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

• saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

• lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;

• lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;

• pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

• bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

• kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Vaikų poreikiai. Tėvų (globėjų / rūpintojų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Atsižvelgiant į vaiko amžių, jo poreikius bei vaiko tėvų (globėjų / rūpintojų) argumentus, Skyriuje organizuojamas vaikų pietų poilsio laikas pritaikant vaikui tinkamiausią poilsio sprendimą – miegojimas, ramus pagulėjimas, papildoma ugdymo veikla ir kt. Vaikams, kurie neužmiega pietų miego, organizuojamos įvairios edukacinės veiklos individualiai arba grupelėse, netrukdant kitiems miegantiems vaikams. Ugdymo programai įgyvendinti būtinas nuoširdus ir veiksmingas mokytojo bendravimas su vaikais ir tėvais. Tėvai ir šeimos aplinka vaiką veikia labiau negu darželis. Šeimoje susiformuoja požiūris į žmones, aplinką, pasaulį. Darželio bendruomenė visuomet stengiasi laiku reaguoti į tėvų poreikius ir lūkesčius vaiko atžvilgiu. Tėvai ir pedagogai nuolat ieško naujų bendradarbiavimo formų, kartu rūpinasi vaikais, kalbasi apie jų problemas, džiaugsmus. Bendradarbiaudami su šeima pedagogai šeimą įtraukia į aktyvų bendravimą su grupe, nes tai viena iš pagrindinių sąlygų, nulemiančių vaikų ugdymo sėkmę. Siekiame atliepti visų tėvelių lūkesčius, kurie yra labai skirtingi. Tėvai tikisi, kad jų vaikas įstaigoje jausis gerai, bus lavinamas ir ugdomas, saugus. Bendravimo su šeima formos: individualūs pokalbiai; bendri tėvų, vaikų ir pedagogų renginiai: šeimos diena, rudenėlio šventė „Mykolinės“, Adventinės dirbtuvės; grupės tėvų susirinkimai; vaikų pažinimas: vaikų piešinių ir darbelių parodos, šeimos ir pedagogų kasdienis, nuoširdus bendravimas.

Mokyklos savitumas. Skyriuje dirba patyrę, kvalifikuoti pedagogai, savo dėmesį gebantys skirti kiekvienam vaikui. Visi pedagogai atestuoti. Pedagogai nuolat kelia savo kvalifikaciją

nuotoliniuose mokymuose, seminaruose, renginiuose. Skyriuje dirba 2 meninio ugdymo mokytojai. Vyksta anglų kalbos pamokėlės ikimokyklinio (4–5 metų) ir priešmokyklinio ugdymo grupės vaikams. Skyriuje vyksta neformaliojo vaikų švietimo skyriaus muzikinės raiškos užsiėmimai 4–7 metų amžiaus vaikams, robotikos užsiėmimai. Pedagogai aktyviai dalyvauja projektinėse veiklose.

Skyriuje sukurta efektyvi pagalbos vaikui sistema, dirba specialistų komanda: logopedas, meninio ugdymo mokytojas, neformaliojo švietimo mokytojas, socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, mokinio padėjėjas, maitinimo paslaugų ir higienos praktikos organizatorius, visuomenės sveikatos specialistas. Specialistų kabinetai aprūpinti ugdymo priemonėmis, įranga. Mokytojai ir specialistai glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje, integruoja veiklas, inicijuoja ir organizuoja renginius, dalyvauja projektų vykdyme.

Vaiko gerovės komisija rūpinasi vaiko saugia ir palankia ugdymosi aplinka, orientuota į asmenybės sėkmę, gerą savijautą, brandą, individualias vaiko galimybes atitinkančius ugdymo(si) pasiekimus bei pažangą, sprendžia, vaiko gerovės užtikrinimo klausimus, analizuodama asmenybės ūgties, saviraiškaus dalyvavimo Skyriaus gyvenime, ugdymosi aplinkos, besimokančios bendruomenės ir kitus aspektus, ieškodama naujų galimybių ir problemų sprendimo būdų.

Skyrius – bendro tipo ikimokyklinė ugdymo įstaiga. Čia ugdomi vaikai nuo 1,5 iki 7 metų. Grupės komplektuojamos atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnius. Skyriaus struktūrą sudaro: ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų grupės. Specialiųjų poreikių vaikai integruojami į bendrojo ugdymo grupes.

Skyriaus prioritetinės ugdymo(si) kryptys – sveikatingumo, socialinio, emocinio ugdymo, pilietiškumo, STEAM, patyriminio ugdymosi ir informacinių technologijų.

Skyriuje sukurtos geros ugdymo(si) sąlygos: erdvios grupės, meninio ugdymo salė, sporto salė, sensorinis kambarys, mokytojų kambarys, logopedo, socialinio ir specialiojo pedagogo kabinetai.

Skyriuje plačiai taikomos informacinės technologijos. Įstaigoje yra kompiuteriai, interaktyvios lentos, planšetiniai kompiuteriai, projektorius, veikia bevielis internetas. Įdiegta pažangi technologija kasdieniam darbui ir nuotoliniam ugdymui Microsoft Office 365. Įstaigos internetinis tinklapis, elektroninis paštas, elektroninis dienynas „Mūsų darželis“, padeda informuoti ir šviesti ugdytinių tėvus, bendruomenę, visuomenę.

Ugdymo įstaiga yra pripažinta sveikatą stiprinančia ir aktyvia mokykla. Kiekvienais metais Skyriaus mokytojos ir vaikai dalyvauja respublikiniame projekte „Lietuvos mažųjų žaidynės“ kurio tikslas didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų fizinį aktyvumą, tenkinant prigimtinį judėjimo poreikį ir skatinti Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogų tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą, profesinę paramą ir pagalbą, ugdant sveikus ir fiziškai aktyvius vaikus. Gerinamas vaikų maitinimas dalyvaujant programose „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimas mokyklose“. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė formuoja vaikams sveikos gyvensenos ir higienos įgūdžius.

Organizuojamos veiklos socialiniams emociniams įgūdžiams formuoti. Vykdomos prevencinės programos „Esame saugūs“. Socialinė pedagogė organizuoja socialinių, emocinių ugdymo įgūdžių grupes. Priešmokyklinio amžiaus vaikai dalyvauja vaikų ir jaunimo socializacijos programos projekto vykdyme „Obels žiedo kelionė“.

Ne maža vaikų dalis auga nepalankioje socialinėje aplinkoje, materialiai skurdžiai aprūpintose šeimose. Įstaigai būdinga dažna vaikų skaičiaus kaita, kurią įtakoja šalia esantys Obelių socialinių paslaugų namai.

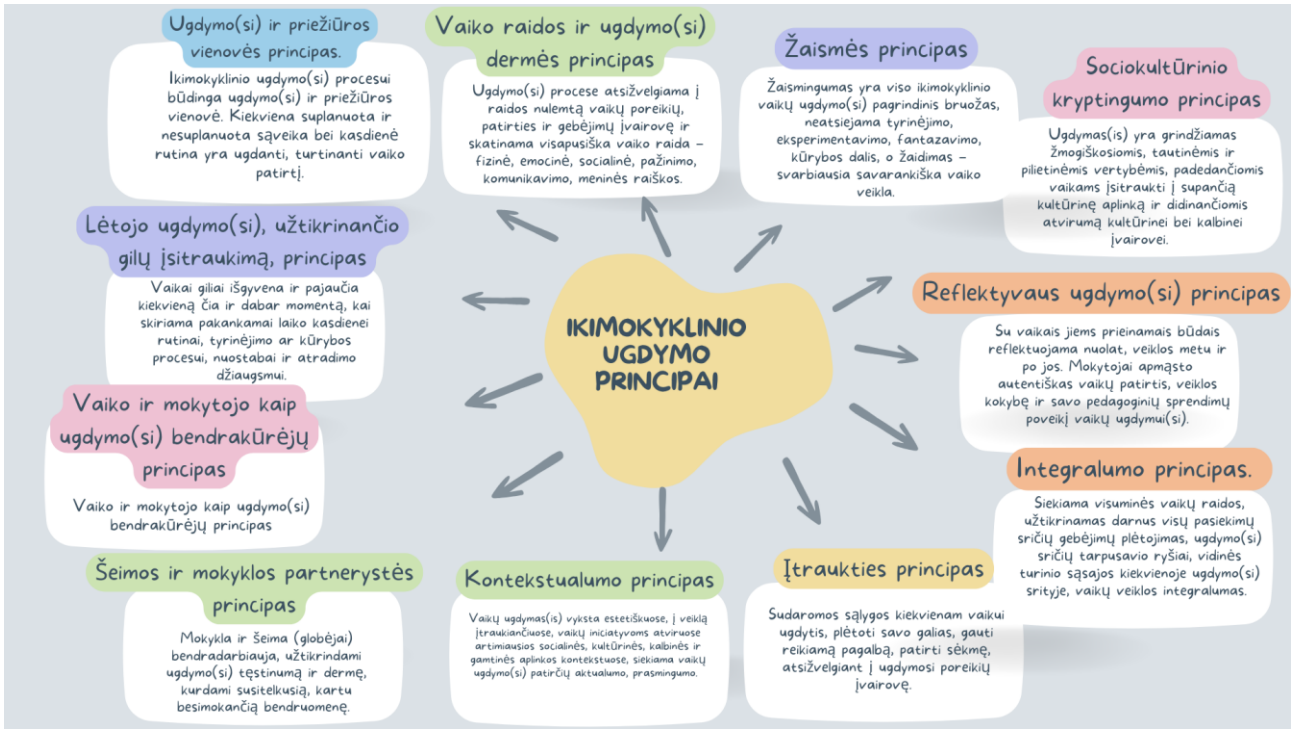
Lauko teritorijoje sukurtos ugdomosios veiklos erdvės: vaikų kūrybiškumo – piešimo erdvė, ekologiniai daržai, pasodinti vaiskrūmiai, lauko virtuvėlė ir kt. Vaikų sveikatinimui ir aktyvumui įrengtas vaikų motorikos ir pojūčių lavinimo takelis, pastatyta daugiafunkcinė žaidimų aikštelė su tvora, suformuotas kalnelis.

Regiono ypatumai. Skyrius įsikūręs Obelių mieste, Rokiškio rajono pakraštyje, netoli Latvijos Respublikos pasienio. Mokytojai, įgyvendindami ikimokyklinio ugdymo programą, atsižvelgia į reikšmingus Obelių krašto geografinius, istorinius, kultūrinius, socialinius ypatumus. Obeliuose yra Laisvės kovų ir istorijos muziejus, seniūnija, ambulatorija, Šv. Onos bažnyčia,

priešgaisrinės tarnybos postas, Ramintos šaltinėlis, miesto biblioteka, Obelių malūnas, Našio ir Obelių ežerai. Lankydami ir pažindami šiuos objektus per ugdomąsias veiklas, sudaro sąlygas jau ikimokykliniame amžiuje vaikams pažinti gimtojo miestelio ir jo apylinkių įžymias vietas, kultūrą ir gamtą.

II SKYRIUS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo turinys sudarytas remiantis šiais principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomąsias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

1 pav. Ikimokyklinio ugdymo principai

III SKYRIUS
TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

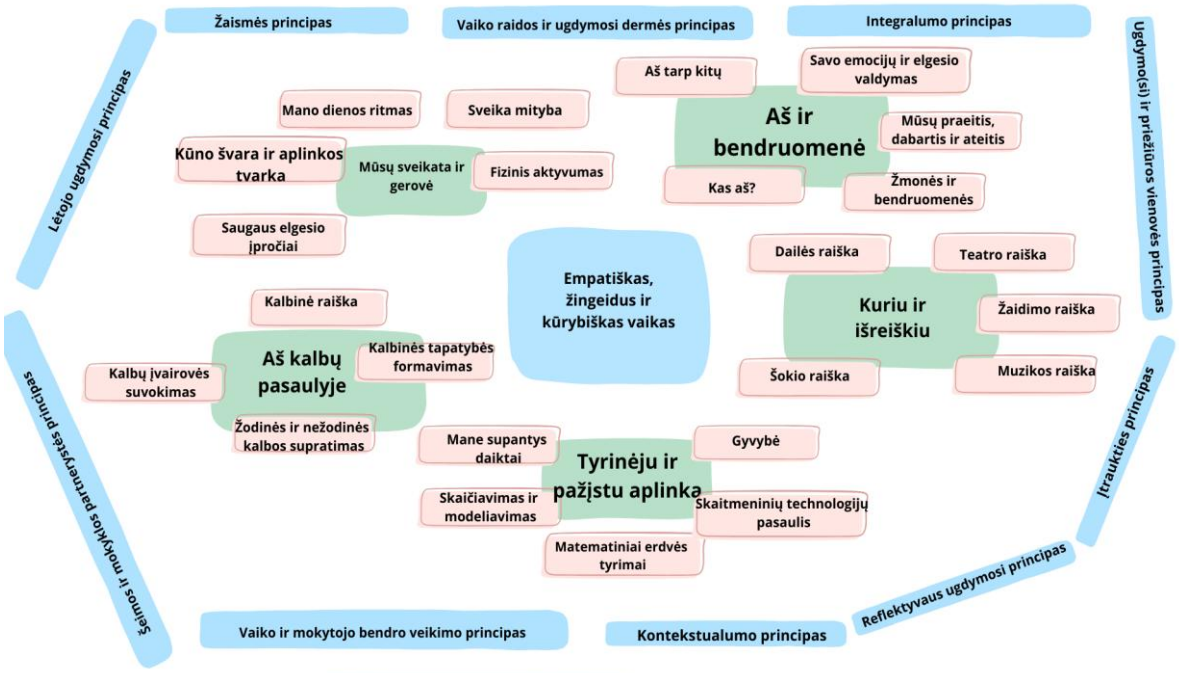
TIKSLAS – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

1. Organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus pripažįstant žaidimą kaip neatsiejamą ugdymo dalį;
2. Taikyti universalaus dizaino mokymuisi, sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę;
3. Kurti estetišką, jaukią, nuolat kintančią įstaigos ugdomąją aplinką, atliepiančią įvairaus amžiaus gebėjimų ir skirtingų ugdymo (si) poreikių vaiką.
4. Skatinti individualią vaiko fizinę, intelektinę, socialinę, emocinę raidą;
5. Užtikrinti įtraukaus ugdymo organizavimo ir paramos vaikui procesus ugdant pasitikintį, besirūpinanti savimi ir kitais, jautrų kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabilų, lanksčiai mąstantį, kūrybingą ir sėkmingai besimokantį vaiką.
6. Kurti pasitikėjimu ir pagarba grįstą bendradarbiavimą su šeima, mokytojais , švietimo pagalbos specialistais, bendruomene.

7. Siekti, kad vaikas mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.

Ugdymo(si) rezultatai. Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra pasiektas tikslas, įgyvendinti uždaviniai bei vaikų nuosekliai įgyjami ir plėtojami jų pasiekimai. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimus grupuojame į stambesnius blokus pagal ugdymo(si) sritis bei siejame su vaiko galiomis. Apjungdami pasiekimų sritis į blokus taip pat atsižvelgiame į savo mokyklos ypatumus, ugdymo principus ir atvaizduojame Skyriaus konceptualaus ugdymosi modelyje (2 pav.).

2 pav. Konceptualaus ugdymosi modelis

IV SKYRIUS
UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla. Ugdymo turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimo įstaigoje laiką: jam valgant, ruošiantis ilsėtis, eiti į lauką, bendraujant, dalyvaujant pedagogų organizuotoje ir pačių vaikų spontaniškoje veikloje. Kiekvienoje vaikų ugdymosi pasiekimų srityje numatytos vertybinės nuostatos ir esminiai gebėjimai, kuriuos vaikas pagal savo individualias galimybes, ugdymosi tempą įgyja iki šešerių metų. Programoje siekiame *3-iojo ir 6-ojo žingsnio pasiekimų*.

Aspektai, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai, konteksto kūrimo idėjos	**Ugdymo gairės, ūgties siekiamybė**	
	2–3 m.	**3–6 m.**
1. Mūsų sveikata ir gerovė		
1.1 Fizinis aktyvumas		
Judėjimo džiaugsmo patyrimas. <u>Vertybinė nuostata.</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, įkalnėn ir nuokalnėn, laiptais aukštyn; tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis, pačiumpa ir laiko daiktą	Vaikščioti ir išlaikyti pusiausvyrą mokosi eidami sumažinto ploto paviršiumi (tarp dviejų nubrėžtų linijų ir pan.), įveikdami kliūtis (ką nors peržengdami), lipdami į kalniuką. Judėdami laisvoje erdvėje,	Juda spontaniškai, atlieka veiksmus su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis, žaidžia įvairius imitacinius bei judriuosius žaidimus, kuriuose lavinami visi pagrindiniai judesiai:

saujoje, stuksena, gniaužo, perima daiktus iš vienos rankos į kitą. pralenda pro kliūtis keturpėsčia. tikslingai skirtingu ritmu eina ten, kur nori, vaikščiodamas apeina arba peržengia kliūtis (1,5–3 m.) Derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas (4-5 m.) ***<u>Įtraukiantis kontekstas (1,5–3 metai)</u>*** Pagal paveikslėlius sekama pasaka „Snieguolė ir septyni nykštukai". Rekomenduojamas lėtas skaitymas. Su vaikais aptariami nykštukai: koks yra jų darbas, charakterio savybės, vardai, išvaizdos bruožai? Aptariamos paveikslėliuose vaizduojamų nykštukų nuotaikos. Pedagogas imituoja aptariamas emocijas (veido išraiška ir judesiu). Aptariame ir Snieguolę, nykštukų namą. Tada vaikams pasiūloma pabandyti „tapti" nykštukais: eiti jų keliu ir kalno tunelyje iškasti lobį. Vaikams siūloma eiti išsirikiavus vienam paskui kitą ir nukeliaujame į veiklai paruoštą erdvę, kur lavins lipimo, čiuožimo nuokalne, šliaužimo ar keturpėsčia ropojimo gebėjimus. ***<u>Įtraukiantis kontekstas (3–6 m).</u>*** Veikla prasideda nuo įtraukiančios dokumentikos apie gyvūnų judesius peržiūros. Peržiūros metu vaikai supažindinami su skirtingais gyvūnų judėjimo būdais – nuo paukščių skrydžio iki tigrų šuolių ir beždžionių laipiojimo. Po dokumentikos peržiūros vaikai kviečiami praktiškai išbandyti matytus judesius. Jie mėgina imituoti gyvūnų judesius – grakštų paukščių skraidymą, greitus tigrų šuolius ar lankstų beždžionių laipiojimą. Ši veikla ne tik skatina judesių tikslumą ir koordinaciją, bet ir padeda vaikams geriau suprasti gamtos pasaulį bei įvairių gyvūnų elgseną. Veikla „Alkanas slibinas" – parengiama judėjimui tinkama erdvė su kliūčių ruožu. Intriga – „Eime ieškoti alkano slibino ir jo pamaitinti!"	žaisdami judriuosius žaidimus. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4. 26.4 3 žingsnis.	šliaužimas, ropojimas, ėjimas, bėgimas, šuoliukai, laipiojimas, pralindimas, metimai, pusiausvyros pratimai. Išbando įvairiausius mokytojo demonstruojamus ir pačių atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus, savo kūno judėjimo galimybes; mokosi saugiai keisti pradines kūno padėtis ir atlikti įvairius veiksmus rankomis, kojomis. Atlikdami jogos pratimus vaikai ne tik lavina savo fantaziją imituodami įvairius gyvūnus, bet kartu atlieka tempimo pratimus. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4. 26.4 6 žingsnis.
Judesių tikslumo siekimas <u>Vertybinė nuostata.</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.	Pradeda lankstyti ranką per riešą, pratinasi pasukti riešą, apversti plaštaką	Lavina rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją ką nors

Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)*** Veikloje siūlomi interaktyvūs žaidimai, kuriais vaikai sudominami, įtraukiami vaikai mokytis tiksliai valdyti veikėjus ar objektus ekrane. Kuriamas žaismės kontekstas, siūloma pasigaminti kartu su vaikais stalo žaidimus, konstrukcijas, statinius, panaudojant tvarias medžiagas. Veikla „Pasakyk ir aš padarysiu" – vaikai vaidina robotus, kurie žino tik keletą komandų.	delnu žemyn, į viršų, mostelėti plaštaka, vis tiksliau atlikdami judesius, kuriuos lavinti padeda savarankiškas ko nors vienas ant kito dėliojimas, užsukimas, atsukimas, darinėjimas, įrankių naudojimas. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4, 24.4 3 žingsnis.	dėliodami, konstruodami, verdami. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4, 24.4 6 žingsnis
1.2. Sveika mityba		
Maisto įvairovės pažinimas. Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)*** Stebime dokumentiką apie daržovių, vaisių auginimą. Kuriame provokuojančią aplinką: vaikai grupėje randa įvairius vaisius ir daržoves, reikalingus įrankius, savarankiškai gamina salotas, diskutuoja. Sveikuoliškų kokteilių gaminimas, ragavimas.„Mano sveikų pusryčių užkandis". Panaudojant antrines žaliavas kuria sveikos mitybos piramides, mąstymo žemėlapius „Vaisių ir daržovių lėkštės kelias".	Susipažįsta su sveikatai palankiu maistu matydami estetiškai pateiktą maistą, skanaudami, valgydami žaisdami, stebėdami, žiūrinėdami paveikslėlius piešinius. Vaikai turtina žodyną ir žaidžia savarankiškus, kūrybinius vaidmeninius maisto gaminimo žaidimus, pasitelkiant įvairius žaismės kontekstus. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 16.4 3 žingsnis.	Pasitelkiant realius ir virtualius kontekstus tyrinėja. Analizuoja sveiko maisto piramidę, diskutuoja, sužino apie sveiko maisto naudą. Dėlioja dienos meniu iš kortelių su maisto produktais, kuria mąstymo žemėlapius (sveika – nesveika), tyrinėja ir atranda kuris maistas palankus sveikatai, o kuris – ne, savo nuomonę argumentuoja. Patyriminėse veiklose, išvykose, žaidimų metu, maisto gaminimo veiklose gilina žinias apie higieną, sveiką mitybą, estetinį maisto pateikimą. Žino vandens naudą žmogaus organizmui. Esant galimybei, renkasi sveikatai palankius maisto produktus. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 16.4 6 žingsnis.
Elgesys prie stalo.	Valgymo metu mokosi	Laikosi elgesio taisyklių,

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardinti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)*** Ant stalo paruoštos servetėlės, stalo įrankiai, lėkštės, puodukai, vaikai savarankiškai serviruoja stalus. Renkasi maistą švediško stalo principu. Vaikai diskutuoja apie maisto nešvaistymą, tausojimą, dalinasi savo šeimos valgymo kultūrą. Naudojant antrines žaliavas: kamštelius, buteliukus, sulčių, pieno pakuotes ir kt., kuria žaidybines situacijas siužetiniams – žaidimams: parduotuvė, kavinė ir pan.	valgyti savarankiškai, naudotis stalo įrankiais ir pasirinkti, su kokiu stalo įrankiu valgyti skirtingą maistą. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 25.4. 3 žingsnis.	serviruoja stalą. Žaidybinėje veikloje naudoja sukaupta patirtį. Turi galimybę stebėti realų ir virtualų kontekstą. Geba tausoti maistą, jo nešvaistyti. Pasitelkiant realius ir virtualius kontekstus sužino mitybos grandinės ratą. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13,4, 25.4. 6 žingsnis.
1.3. Mano dienos ritmas		
Dienos ritmo pajauta. Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)*** Vaikai kuria jausmų kalendorių, gamina korteles su jausmų simboliais, vaikų veidais ar vardais. Stebi savo ir draugų emocijas veidrodžiuose, nuotraukose, savarankiškai žymisi kintančius dienos jausmus	Mokosi suprasti grupės dienotvarkę – stebi kas šią dieną jau įvyko, kas dar įvyks. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4, 26.4 3 žingsnis.	Žino dienos ritmą, nuoseklumą. Geba įvardinti praeitos, esamos ir būsimos dienos veiksenas ir jas susikurti. Įvardina savo nuotaiką ir jausmus, geba paaiškinti ir valdyti. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4, 26.4 6 žingsnis
1.4. Kūno švara ir aplinkos tvarkymas		
Rūpinimasis švara ir tvarka. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)*** Vaikams siūloma klausyti	Pradeda naudotis higienos reikmenimis, ugdosi kūno priežiūros įgūdžius. Rengiasi, bando tvarkingai sudėti drabužius ir pan. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 25.4, 26.4 3 žingsnis	Laikosi asmens higienos. Savarankiškai rengiasi. Žaismės ir tyrinėjimų kontekste sužino apie bakterijas ir virusus, jų sukeliamas ligas, higienos svarbą. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4, 25.4, 26.4 6 žingsnis.

vandens teškenimo garso plaunant, skalaujant drabužius dubenyje (1,5–3 m.), įrašyto skalbimo mašinos skleidžiamo garso (4–5 m.). Vyksta diskusija, koks tai garsas? Kam reikalinga skalbimo mašina? Kodėl rūbus reikia skalbti? Kaip dar galima skalbti pan. Rankų švara - eksperimentas su vandeniu, pipirais ir muilu. Čiaudėjimo, kosėjimo etiketas. Grupės, lauko aplinkoje vaikai randa segtukus, nešvarius lėlių rūbus, dubenį su vandeniu		
1.5. Saugus elgesys		
Elgesys su nepažįstamais žmonėmis. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)*** Į grupę ateina viešnia iš bibliotekos ir atsineša įgarsintų knygelių. Vaikai supažindinami su viešnia, pakviečiami gražiai susėsti ratu ir paklausyti įgarsintų knygelių. Leidžiama visems vaikams paeiliui išbandyti „kalbančias" knygeles, pasidžiaugti naujais potyriais. 3–6 metų vaikai kviečiami į susitikimą su gaisrinės darbuotojais, po susitikimo siūloma vaikams pasigaminti priemonių siužetiniam žaidimui iš antrinių žaliavų šalmus, liemenes, gesinimo žarną ir pan.	Kūrybiniai vaidmeniniai – siužetiniai žaidimai įvairiose erdvėse. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 25.4 3 žingsnis.	Modeliuojant įvairias situacijas, patyriminėse veiklose, išvykose įvairių žaidimų metu vaikai mokosi suprasti, saugų bendravimą su žmonėmis, kokiu atveju ir į ką galima kreiptis pagalbos. Vaikai mokosi tvirtai pasakyti „ne". **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 25.4 6 žingsnis.
Saugus elgesys gatvėje. Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos	Kūrybiniai vaidmeniniai – siužetiniai žaidimai įvairiose erdvėse kaip saugiai judėti. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi	Kontekstų kūrimo dėka, geba įsisavinti pagrindinius saugaus elgesio gatvėje įgūdžius. Supranta specialaus saugumo priemonių naudojimąsi.

tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Žiūrime filmuką „Saugus elgesys su gyvūnais" Pedagogas užakcentuoja esminius saugaus elgesio su gyvūnais momentus, atkreipia dėmesį, ko negalima daryti. Vėliau pasiūloma pažaisti siužetą, kada susitinki piktą šunį ar kitą gyvūną. ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m).*** Vaikams siūloma keliauti ir stebėti kelio ženklus, pėsčiuosius, automobilių eismą. Kaip sankryžoje pereiti gatvę. Grupėje panaudojant antrines žaliavas atkartoti kelionės įspūdžius kuriant maketą.	pasiekimų aprašas 10.4, 15.4, 26.4 3 žingsnis.	**Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4., 15.4, 26.4 6 žingsnis.
Saugus elgesys buityje ir gamtoje. Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3-6 m.)*** Kuriame žaidybinę improvizaciją: susižeidžiau, negaluoju ir t.t. Diskutuojame su vaikais kaip suteikti pagalbą? Kuo aš galiu padėti? Kur kreiptis pagalbos jei nieko nėra namuose? Žaidybinių situacijų kūrimas ir plėtojimas naudojant pirmos pagalbos priemones.	Mokosi saugiai žaisti. Atsargiai elgiasi su buities daiktais. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4, 26.4 3 žingsnis	Patyriminio konteksto kūrimo metu atranda, sužino apie daiktus, kurie yra pavojingi jų sveikatai ir saugumui. Žaismių metu, mokosi saugiai elgtis, laikytis saugaus elgesio susitarimų. Pokalbių metu kalbasi apie saugų elgesį, sužino į ką kreiptis pagalbos nutikus nelaimei. Mokosi atsakingai elgtis aplinkoje. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4., 26.4 6 žingsnis.
2. Aš ir bendruomenė		
2.1. Kas aš?		
Savo emocijų, poreikių, pomėgių, interesų supratimas ir raiška Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)***	Mokosi parodyti savo poreikius ir kilusias emocijas (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, nuostabą, baimę). Pedagogas taiko personalizuotus vaikų nusiraminimo būdus (išbūti, išjausti emocijas, įsitraukti į pozityvias žadinančias veiklas). Kuriami žaismės,	Įsitraukia į žaidimus, įvairias patirtines, kūrybines veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti, paskatina atpažinti, tyrinėti, įvardyti ir skirtingais būdais parodyti savo poreikius, pomėgius, interesus. Mokosi vieni kitus pažinti per kūno raišką, supranta

Vaikams siūloma pasiklausyti muzikos iš pradžių liūdnos, o po to linksmos. Stebime vaikus, juos nufotografuojame, nufilmuojame. Parodome vaikams, paklausiame: „– Čia tu linksmas ar liūdnas?" Ant grindų išdėlioti linksmų ir liūdnų emocijų veideliai. Randame linksmų ir liūdnų emocijų takelius. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Nuotaikų, jausmų knygelės, jų skaitymas, aptarimas. Nuotaikų žymėjimas grupėje esančiame plakate. Žaidimai su kortelėmis, skatinantys tyrinėti ir imituoti kitų žmonių nuotaiką, skatinimas samprotauti, kas pradžiugino, kas nuliūdino ar papiktino, kodėl?	tyrinėjimų kontekstai, vaikai žaidžia judesiais, tyrinėja pojūčiais, mokosi atpažinti, įvardinti kito emocijas iš veido išraiškos, balso. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 23.4, 26.4 3 žingsnis	skirtingumą. Žaidžia vaidmeninius, vaizduotės žaidimus. Piešia, imituoja skirtingas emocijas, žymi kaip jaučiasi, klausosi istorijų, žiūri filmukus, dokumentiką. Patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja, atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, apibūdina jas sukėlusias situacijas bei priežastis. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 23.4, 26.4 6 žingsnis
Kūno pažinimas Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Tyrinėti veidrodyje kūno atvaizdą, kūno dalis, piešti save ant didelių ir mažų veidrodžių. Dėžė su įvairiomis skrybelėmis ir šalikais. Tyrinėti save su skrybelėmis, šalikais. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Ant tapetinio popieriaus pieštuku ar flomasteriu vaikams siūloma apvedžioti kito vaiko kūno kontūrus. Ir pačiam „pasimatuoti" – lyginti, ieškoti panašumų, skirtumų. Tyrinėjimo stotelės, kuriose vaikai tyrinėja savo kūną ir jo galimybes: „Mano kūnas"; „Kas man padeda augti, suteikia energijos?"; „Ką veikia širdelė ir kiti kūno viduje esantys organai?"; „Akių ir plaukų spalvos tyrinėjimas". Mokomosios medžiagos apie žmogaus kūną stebėjimas, aptarimas.	Glaudžiami, žaidinami, kutenami, kykuojami, rengiami bei kalbinami suaugusiojo pajaučia savo kūno ribas. Tyrinėja išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis per judrias veiklas, stebi save, veidrodyje, atspindžiuose paviršiuose, šešėliuose, patiria ką kuri kūno dalis daro, kaip juda. Kuriami kontekstai kurie atliepia vaiko žaismingą savęs pajautimą. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 24.4, 26.4 3 žingsnis	Vartydami enciklopedijas vaikams, žiūrėdami informacinius filmukus, taikydami vaikams skirtas papildytosios realybės technologijas, atlikdami eksperimentus, kurdami modelius, tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos ir kt. sistemas, kurie nematoma padaro matomą. Kuriami kontekstai atliepia vaiko žaismingą savęs ir pasaulio pajautimą, bei supratimą kuo ypatingas žmogaus kūnas, bei ką jis gali ar ko negali. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 24.4, 26.4 6 žingsnis
Savo augimo, didėjančių galių ir mokymosi tyrinėjimas Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir	Kasdienėse veiklose lygindamas nuotraukas (dabar ir anksčiau)	Žaisdami, įsitraukdami į tikslingai pasiūlytas savo augimo tyrinėjimo

savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Grupėje pakabinti ūgio matuoklę. Drabužėlių ir batų dėžės, kuriose išaugti vaikų drabužiai ir maži batai. Pasirūpinti nuotraukų, kuriose vaikai kūdikystėje ar ankstyvojoje vaikystėje. Vaikai rengsis ir ausis jau jiems netinkančiais batais ir drabužiais, lygins save su nuotraukomis kūdikystėje. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Vaikai iš namų atsineša vaikystės nuotraukų, jas apžiūri, lygina kaip augdami jie keičiasi. Ūgio matuoklė, žaidimas „Kiek aš paaugau?“. Pasiūloma iš paveikslėlių sudėti žmogaus (savo, tėvelio, mamytės arf senelio) gyvenimo istoriją. Socialinės istorijos apie asmeninę erdvę, tyrinėjimo stotelės asmeninei erdvei tyrinėti. Edukacinė dainelė LRT kanale „Ribos“.	pajaučia savarankiškumą, augimo pasikeitimus. Matuojasi išaugtus drabužėlius ar batus, naudoja ūgio matuoklius. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 14.4, 27.4 3 žingsnis.	veiklas, vaikai įžvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą, asmenines savybes, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais. Mokosi pajausti savo asmeninės erdvės ribas, supranta savo privatumą ir reaguoja į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. Tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, piešia ir samprotauja, kaip atrodys užaugęs, ko norėtų išmokti netolimoje ateityje, kuo norėtų tapti tolimoje ateityje. Darydamas klaidas ir jas taisydamas vaikas plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius. Supranta, kad jis buvo, yra ir bus tas pats asmuo. Kuriami realių ir virtualių aplinkų kontekstai atliepiantys galimybes vaikams realioje aplinkoje pamatyti plika akimi nematomus procesus ar reiškinius. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 14.4, 27.4 6 žingsnis.
2.2 Savo emocijų ir elgesio valdymas		
Emocijų ir jų raiškos reguliavimas Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Grupėje įrengta vaikams nusiraminimo palapinė, Nusiraminimo dėžutė (minkšti įvairių faktūrų kamuoliukai ,buteliukai su plaukiojančiais	Padedamas suaugusiojo, bendraudamas su kitais vaikais kreipiasi pagalbos, pasiguodžia, leidžiasi apkabinti, raminasi ir pasitraukia iš įtampą keliančios situacijos. Kuriama aplinka skirtingų poreikių vaikams, nusiraminimo, sensorinės, emocinės raiškos erdvės ir pan. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi	Vaikai pradeda valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus per įvairias veiklas sužinotus nusiraminimo būdus. Modeliuojami tinkamo elgesio modeliai, žaidybinės situacijos. Supranta, kad emocijos išreiškiamos mimika, balsu, kūno raiška, veiksmais. Tinkamai reaguoja į pasikeitusias aplinkybes. Kuriami

blizgučiais ir kt.). Linksmoji dėžutė (sudėti žaislai, kurie gali vaikus pralinksminti tam tikru efektu). ***<u>Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)</u>*** Ant stalo paruoštos priemonės: veidrodėliai, emocijų kortelės, permatomi rėmeliai, dažai. Žaidimas prieš veidrodį „Atkartok mimiką“. Pykčio valdymui – eksperimentas „Ugnikalnio išsiveržimas”, vėžliuko slėpimosi būdas, nusiraminimo būdas” 5,4,3,2,1” Įrašas „Katulis ir pykčio maišelis”.	pasiekimų aprašas 12.4., 13.4, 14.4, 26.4 3 žingsnis.	emocinės raiškos, tyrinėjimo kontekstai, padedantys susitarti, prisiderinti. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4., 13.4, 14.4, 26.4 6 žingsnis.
Dėmesio ir elgesio valdymas <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)</u>*** Mokantis dalintis, naudojame smėlio laikrodžius. Skaitome istoriją ,,Ar aš turėčiau dalintis ledais” ,žaidžiame dalijimosi ledais žaidimą. Sukuriame sensorinių žaidimų ir dalijimosi pertekliniais žaislais kontekstą. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)</u>*** Žiūrimi ir aptariami edukaciniai filmukai apie emocijas, tinkamą ir netinkamą elgesį. Kartu su vaikais kurti grupės susitarimus ir skatinti jų laikytis. Siūlyti žaidimus, padedančius mokytis spręsti konfliktines situacijas ir rasti tinkamą išeitį.	Žaisdamas supranta ir perima iš suaugusiojo: nusišypsoti, pakalbinti, taikiai žaisti greta, moka dalintis, palaukti savo eilės. Susipažįsta ir laikosi grupės taisyklių ir tvarkos (rutinos). Kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Kartu kuria elgesio taisykles. **<u>Siekiamybė</u>.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 26.4 3 žingsnis.	Įvaldo savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus būdus padedančius nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas, susitarti su kitu vaiku. Veiklose tyrinėja bei bando įvairius dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus. Kuria ir laikosi grupės taisyklių ir tvarkos. Tampa atsakingi už priimtus susitarimus. Kreipiasi pagalbos ir ją priima. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 26.4 6 žingsnis.
2.3. Aš tarp kitų		
Ryšiai tarp vaikų ir jautrumas kito poreikiams <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu	Mokosi būti ir veikti šalia kitų, įsitraukia į bendras veiklas. Mokosi suprasti, ką jaučia, ko nori kitas, apkabina, padeda draugui. Kuriamos vaidybinės situacijos. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 26.4 3 žingsnis	Vaikai patys inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, kuria siužetus, taisykles, idėjas. Sekdami vyresnių bendraamžių elgesio modeliu, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį. Tyrinėja būdus, kurie padeda suprasti vieniems

vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Pakavimo dėžės, lankai, palapinės, kuriose gali tilpti vienas ar keli vaikai. Į palapines, dėžes pridedame mažų žaisliukų, žibintuvėlių, kad vaikai prasimanytų žaidimų. Vaikščiojimas su pasivaikščiojimų gyvatėle. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Socialinių istorijų kūrimas vaikų socialiniams gebėjimams ugdyti(s) šiomis temomis: „Tinkami žodžiai", „Aš galiu dalytis", „Aš galiu palaukti savo eilės", „Kai manęs nepriima žaisti", „Kai neturiu draugų", „Kai man liūdna" ir pan. Knygelių, plakatų, lankstinukų su socialine istorija kūrimas.		kitus, įtraukti juos į bendrus žaidimus ir veiklas. Su vaikai aptariamos įvairios situacijos, kuriamos socialinės istorijos kaip reikėtų elgtis, kilus konfliktinei situacijai, kartu ieškoma būdų, kaip spręsti bendravimo problemas: žodžiais, veiksmais, derybomis. Žaisdamas, tyrinėdamas derina savo veiksmus su draugu, laikosi sutartų taisyklių, susitarimų. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas12.4, 15.4, 26.4 6 žingsnis
Panašumų ir skirtumų tyrinėjimas Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą),samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Atradimų ir pažinimo stotelės. Grupinėse nuotraukose lyginame savo ir grupės draugo plaukų, akių spalvą. Matuojame ūgį ūgio matuokle. Dideliame veidrodyje lyginamės vienas su kitu. Randame panašumus ir skirtumus) ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Stebi ir aptaria filmus apie neįgalių žmonių gyvenimą. Pokalbiai, edukaciniai filmukai apie toleranciją ir vieni kitų priėmimą. Vaikams siūlyti patirtinę veiklą skirtą suvokti per	Žaidinamas, matydamas save veidrodyje, nuotraukose tyrinėja aš – ne aš ribas, aptaria ūgį, plaukų, akių spalvą. Žaisdami mokosi išklausyti ir suprasti skirtingas nuomones. Kasdienėje rutinoje ir veiklose atsirinkdamas savo drabužėlius ar žaislus aiškinasi mano – tavo santykį. Matuoja vienas kito ūgį. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 23.4, 24.4 3 žingsnis.	Komunikuoja tarpusavyje, lygina kuo panašūs vieni į kitus ir kuo skiriasi nuo kitų vaikų ir suaugusiųjų, kokie pomėgiai, namai, šeimos. Apibūdina savo išvaizdą, stebi skirtumus, panašumus. Vaikai mokosi išklausyti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius, juos priimti ir derinti. Matuoja vienas kito ūgį, fiksuoja ūgio rodmenis. Lyderiauja paeiliui. Kuriami universalaus dizaino kontekstai. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio

pojūčius: tylą, tamsą, ribotą judėjimą ir pan.		amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 23.4, 24.4 6 žingsnis.
2.4. Mūsų praeitis, dabartis, ateitis		
Laiko tėkmės pajauta Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Dienotvarkės sudėliojimas paveikslėliais. Laiko tėkmę matuojame smėlio laikrodžiais, skirtingos trukmės muzikinėmis dainelėmis. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Lentoje kortelės su savaitės dienų pavadinimais, metų ratas, gimtadienių kalendorius. Dienos ritmo darželyje kortelės.	Gyvenimo ritmą pajaučia grupėje per dienotvarkę. Eksperimentuodamas su smėlio laikrodžiais pajaučia taiko tėkmę. Paros trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dėliodamas savo veiklos per dieną paveikslėlius. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4 3 žingsnis.	Kalbėdami, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodami paveikslėlius, skiria paros dalis (rytas, diena, vakaras, naktis), savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj. Gyvenimo ritmą pajaučia grupėje per dienotvarkę. Laiko tėkmę pajaučia stebėdami laikrodį. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4 6 žingsnis.
Praeitis, dabartis, ateitis kaip asmeniniai, šeimos ir bendruomenės pokyčiai, jų tyrinėjimas Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Sukurti(su tėvelių pagalba)nuotraukų dėliones iš vaiko gyvenimo nuo kūdikystės. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Istorinės dokumentikos apie praeitį žiūrėjimas, aptarimas. Siūloma idėja atsinešti namuose esamų senovinių daiktų ir papasakoti daiktų istorijas ar jų panaudojimą. Senoviniai buities daiktai ir šiuolaikinė buitinė technika.	Mokytojo ir tėvų padedamas konstruoja iš nuotraukų, detalių šeimos istorijos pasakojimą. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4. ,23.4, 26.4 3 žingsnis.	Dalyvaudami tradicinėse ir valstybinėse šventėse, įsitraukdami į mokytojų inicijuojamus istorinio pobūdžio naratyvinius žaidimus, lankydamiesi muziejuje, sužino keletą svarbių Lietuvai įvykių ir žymių veikėjų. Vaikai atpažįsta liaudies dainas ar kitą tautosakos paveldą žmonių sukurtą praeityje. Įvairiais būdais kuria savo asmeninę gyvenimo

Išvyka į Laisvės kovų istorijos muziejų Obeliuose.		ir augimo istoriją. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4., 26.4, 26.4 6 žingsnis.
3. Aš kalbų pasaulyje		
3.1 Žodinės ir nežodinės kalbos supratimas		
Žodinės kalbos suvokimas ir klausymas Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. ***Įtraukiantis kontekstas (1,5–3 m.)*** Kuriama žaismės situacija: Grupėje ant grindų vaikai pamato katino pėdsakus(atspausdintus ir ant grindų priklijuotus katino letenėlių atspaudus) vedančius prie krepšio, kur tupi katinukai. Vaikai klausosi dainelių, glosto, žaidžia, imituoja katino judesius. Kalbinami katinuko vaikai pasako savo vardą, miauksi kaip kačiukai, žaidžia su siūlų kamuoliukais, vaikšto vienas paskui kitą katino pėdutėmis, įvardina, ką veikia kačiukai. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Telefonų konstravimas iš vienkartinių stiklinių ir virvutės, pokalbis su draugu keičiant temas: apie šeimą, nuotykius, skaičius ir pan. Abėcėlės raidės (šiltos ir šaltos spalvos). Kūrinių klausymas, aptarimas, iliustracijų, spektakliukų kūrimas, kai vaikai improvizuoja, atkartoja, atkuria personažų kalbą, judesius.	Vaikai žodine arba nežodine išraiška reaguoja išgirdę mokytojo kreipimąsi, jo kalbinami, klausinėjami, prašomi. Žodinės kalbos suvokimo gebėjimus vaikai ugdosi įvairiose žaismės situacijose. Vaikai supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių ir veiksmų pavadinimus. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 19.4, 24.4 3 žingsnis.	Vaikai žaisdami, dalyvaudami grupinėse veiklose ugdosi žodinės kalbos supratimą. Visose aplinkose susieja išgirstą žodį su daiktu, reiškiniu ar veiksmu ir taip plėtoja kalbos prasmių supratimą. Vaizdingos kalbos, perkeltinės žodžių prasmę supranta klausydami meninio stiliaus tekstus. Girdėdami parinktų kitų kalbų garso įrašus, tarmes, matydami bendravimą ar patys bendraudami gestų kalba, vaikai susipažįsta su kalbų pasaulio įvairove, supranta kalbą kaip simbolių, žyminčių daiktus, reiškinius, veiksmus ir kt., prasmę. Vaikai kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas15.4, 19.4, 24.4 6 žingsnis.
Nežodinės kalbos suvokimas Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas, pasitelkia	Vaikai plečia žodinės kalbos suvokimo ir vartojimo gebėjimus, padedami kalbinančiojo veido išraiškos ir gestų, kūno kalba, balso tonu, intonacija. Vaikai pradeda	Vaikai atpažįsta gestus, mimikas ir į jas reaguoja žodine arba nežodine raiška, demonstruodami kritinį mąstymą apie tai, ką mato ir girdi. Žaisdami kūrybiškai naudojasi

įvairias menines priemones ir formas. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)</u>*** Grupė paruošta „draugauti “ su balta spalva.„ Labas rytas baltai spalvai” Daržo plėvele padengtos žaislų lentynos. Apsirengę mokytojos, padėjėjos balta spalva. ***<u>Įtraukiantis kontekstas.(3–6 m.)</u>*** Žaidimai su emocijų ir judesių kortelėmis - nupieštų emocijų ir judesių atvaizdavimas. Bežodis, bespalvis filmas - siūloma pažiūrėti trumpametražius Charlie Chaplino filmus juos aptarti.	bendrauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais, pasitelkdami įvairius ženklus ir gestus, simboline forma išreiškia mintis. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 3 žingsnis.	gestais reikšdami emocijas ir poreikius, bendradarbiaudami. Nežodinės kalbos suvokimas yra palaikomas ir skatinamas pasitelkiant papildomas priemones, pavyzdžiui, emocijų korteles, sutartinius ženklus. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 6 žingsnis.
3.2.Kalbinė raiška		
Rašytinės raiškos ir vaizdinės informacijos suvokimas. <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)</u>*** Žaidžiame su kinetiniu smėliu ant šviesų stalo. Vaikai piešia įvairius simbolius, linijas, apskritimus, „atrandame” smėlyje raideles. Vartome bežodes paveikslėlių knygutes. Piešti keverzones kreidelėmis, pieštukais ant popieriaus lapo, ant lentos, interaktyviojoje lentoje. ***<u>Įtraukiantis kontekstas.(3–6 m.)</u>*** Žaidimas „Rašau draugui laišką“ (bando savo mintis išreikšti popieriuje įvairiais ženklais, simboliais, raidėmis, piešiniu). Išvyka į paštą. Skaičiuotė „Drum drum drumbacelė” (suranda raidžių kortelėse skaičiuotės raides, skiemenis, žaidžia atminties žaidimą)	Veiklose naudojasi skirtingų formų, spalvų, dydžio priemonėmis, simboliniais ženklais, varto bežodes paveikslėlių knygeles ir knygas su atskirais žodžiais bei tekstais. Paskatinti vaikai kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius, stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, bando palikti ženklus popieriuje, smėlyje. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 3 žingsnis.	Vaikai rodo augantį domėjimąsi ženklais, simboliais, vėliau ir rašytiniais ženklais, suaugusiojo skaitomu tekstu. Įsitraukia į veiklas, susijusias su simboline ir rašytine raiška, kopijuoja ženklus ar nesudėtingus paveikslėlius pagal pavyzdį. Vartydami knygeles, žaisdami kortelių žaidimus, plečia vaizdinės informacijos ir rašytinių simbolių suvokimą. Vaikai imituoja skaitymą, domisi abėcėlės raidėmis, pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide. Jie susipažįsta su kitais rašytinės raiškos būdais ir pojūčiais – pvz. lytėjimu (Brailio raštas), klausymu. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 24.4 6 žingsnis.
Kalbėjimas <u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir	Vaikų žodyno gausėjimą ir kalbinę raišką skatina aktyvus suaugusiojo	Vaikai kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo

samprotauja. Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. ***Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)*** Ant grindų lipnia juosta priklijuotas medis, paruoštos priemonės (lapai, konkorėžiai, šakelės, samanos) vaikai klijuoja, dėlioja priemones ant medžio šakų. Mokytojas aktyviai ,kartu su vaikais, darbuojasi, skatindamas vaikus įvardinti tai, ką jie dėlioja, vartoti mandagumo frazes. ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Žaidimas „Daiktas lagamine" (vaikas išsirenka iš lagamine esančių vieną daiktą, apžiūri jį, pasakoja draugams apie jo formą, dydį, paskirtį). „Skėčio istorijos" – vaikai iš namų atsineša skėčius. Jiems siūloma lauke sukurti ir papasakoti ar suvaidinti skėčio istoriją. Žaidimas „Aš laidų vedėjas" - ima interviu iš bendraamžių ir/ ar suaugusiųjų.	bendravimas su vaiku. Vaikai, kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 22.4.4, 24.4 3 žingsnis.	tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami kalba ir kurdami savo kalbas. Jie kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi, nuolat plečia žodyną, susijusį su kasdieniu gyvenimu, artimiausia aplinka, gamta, technika, objektų savybėmis, būsenomis. Vaikų kalba turtėja, jų kalbinė raiška sudėtingėja klausantis skaitomų, pasakojamų, tekstų ir siužetų, įgarsintų filmukų ar pasakų, patiems juos atpasakojant, perkuriant, pratęsiant, suvaidinant, iliustruojant, deklamuojant, kalbantis, siejant tekstą su vizualia medžiaga. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4, 22.4.4, 24.4 6 žingsnis.
Bendravimas ir komunikacija. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. Prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. ***Įtraukiantis kontekstas (1.5–3 m.)*** Pakviečiame vaikus imtis veiklos: ant žemės patiesta medžiaga, kurioje atvaizduoti medžių lapai ir gėlių žiedlapiai. Veikla skatina vaikus	Vaikai pasitelkia žodinę ir nežodinę raišką aktyviai bendraudami ir komunikuodami su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi, neadresuodami kalbos kitam. Vaikai į pokalbius su kitais įsitraukia, kalbinami, atsakydami į klausimus. Vaikų poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių veiklų aptarimas. Vaikai bando išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 20.4, 25.4,	Vaikai aktyvūs komunikacijos proceso dalyviai: kalba sau, kitiems, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia, nurodo kartais laikydamiesi elementarių kalbinio etiketo normų. Žaisdami išplėtotus siužetinius vaidmenų žaidimus, vaikai įsitraukia į dialogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras. Bendravimo gebėjimus ugdosi kartu su suaugusiuoju ir bendraamžiais skaitinėdami knygas, kalbėdamiesi apie skaitomas ar pasakojamas istorijas, diskutuodami apie atliktą veiklą, patirtą nuotykį, žiūrėtą filmą,

natūraliai reaguoti, tarti garsų junginius, žodžius, jungti žodžius, įvardinti ir apibūdinti objektus. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)</u>*** Siužetiniai paveikslėliai - dėlioja jų seką, kuria pasakojimą, pristato draugams. Sudaromos įvairios bendravimo situacijos, kurios inicijuotų turiningus vaikų pokalbius apie jiems įdomius daiktus, poelgius, reiškinius, nutikimus. Vaidmeniniai siužetiniai žaidimai – „Parduotuvėje", „Gydytojo kabinete", „Kavinėje", „Paplūdimyje" ir pan.	26.4 3 žingsnis.	kurdami pasakojimus, kalbėdamiesi apie tai, ką norėtų patirti ir veikti. Vaikai bendrauja natūraliai, prisitaiko prie bendravimo situacijos, aktyviai komunikuoja siekdami savo tikslų. Įsitraukę į žaismės situacijas vaikai bando juokauti, kalba „ateivių", „užsienio" kalbomis. Mažai kalbantys vaikai, taip pat turintys sulėtėjusios kalbos raidos požymių, yra palaikomi teigiamai reaguojant į jų žodinę ir nežodinę raišką, skatinant juos bendrauti įvairiais žaismingais būdais. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 20.4, 25.4, 26.4 6 žingsnis.
Rašytinė raiška. <u>Vertybinė nuostata</u>. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo , ko išmoko. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)</u>*** Atkreipiame vaikų dėmesį į ant sienos kabantį naują paveikslą. Ant grindų pritvirtiname didelį popieriaus lapą ir kuriame bendrą meno paveikslą. Atkreipiame vaikų dėmesį į tai, kad atsirado daug įdomių raštų. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)</u>*** Kūrybinės veiklos darželio kieme, parke - simbolių, raidžių dėliojimas iš	Vaikai plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodami suaugusiuosius, stebėdami rašančiuosius ar piešiančiuosius, bandydami imituoti, braukyti, keverzoti, piešinėti, palikdami ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje. **<u>Siekiamybė</u>.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, 20.4, 27.4 3 žingsnis	Vaikai kopijuoja matomus simbolius, raides, žodžius, kuria savo ženklus ir simbolius, puošia ir apipavidalina užrašytas raides ar ženklus siedami juos su realiais objektais. Vaikai piešiniais, rašinėjimais, raidėmis kūrybiškai pavaizduoja savo patirtį, išgyvenimus, norus, rašo žinutes, laiškelius.. Po darbeliais rašo atskiras raides, savo vardą, paprastus žodelius. Iliustruoja pasakas, pasakojimus, filmukus, iliustracijose parašydami nukopijuotas raides, žodžius. Vaikai supranta rašymo tikslus, tyrinėja ir suvokia, kad skirtingos kalbos turi skirtingas raides.

gamtinės medžiagos, rašymas pagaliuku ant smėlio, sniego, kreidelėmis ant asfalto, plytelių. Knygelių apie save kūrimas. Kelionė miestelio gatvėmis, stebint užrašus informaciniuose stenduose, reklamų iškabas, užrašus ant pastatų, kelio ženklų.		**<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 20.4, 27.4 6 žingsnis.
Kalbų įvairovės suvokimas ir kalbinės tapatybės formavimasis <u>Vertybinė nuostata</u>. Domisi ir susitapatina su savo šalies kalba ir kultūra, susipažįsta su kalbų įvairove ir ugdosi jos suvokimą, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Parodo supratimą ir pagarbą kitai kultūrai, bando susikalbėti su kitakalbiu vaiku, pakartodamas jo kalbos vieną kitą žodį. Atkreipia dėmesį į įvairių kultūrų ženklus, simbolius, domisi skirtinga kalbine raiška (tarmėmis). ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)</u>*** Paveikslėlių ,kortelių dėlionės su kitų šalių vaizdais ir tų šalių žmonėmis. Filmukų žiūrėjimas, dainelių klausymas kitomis kalbomis. ***<u>Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)</u>*** Žaidžia žaidimą „Verdu tarmių košę“ diskutuoja, atpažįsta, bando aiškinti kitoniškai skambančią tarmę. Žaidžia įvairius kalbinius žaidimus (mįslės, juokavimai, skaičiuotės, greitakalbės ir kt.) Filmukų užsienio kalba žiūrėjimas, aptarimas.	Suaugusiojo pasakojimai apie kitas šalis, garso įrašų (dainelių, eilėraštukų, pasakojimų)įvairiomis kalbomis klausymas, knygelių, parašytų įvairiomis kalbomis vartymas, animacinių filmukų, dokumentinių filmų ištraukų stebėjimas, ugdo vaikų suvokimą apie kalbų įvairovę. **<u>Siekiamybė</u>.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas15.4,20.4,25.4 3 žingsnis.	Žaisdami vaidmenų, naratyvinius, stalo ir žodžių žaidimus, įsitraukdami į kūrybines ir kitokias aktyvias veiklas su kitomis kalbomis kalbančiais bendraamžiais, bendraudami su svečiais, klausydamiesi skaitomų istorijų, skaitydami knygutes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrėdami filmukus ugdosi kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi atpažinti skirtingas kalbas. Vaikų smalsumą sužadina ir juos įtraukia mokytojo inicijuojamos veiklos, kurių metu gyvai arba nuotolinėmis priemonėmis bendraujama su vaikais ar suaugusiaisiais, kalbančiais kitomis kalbomis ar lietuvių kalbos tarmėmis. Padedami mokytojo, vaikai mokosi taikyti kompensacines kalbos supratimo ir kalbos raiškos strategijas: siekdami suprasti ir perduoti informaciją pasitelkia informaciją pasitelkia neverbalinę kalbą, mimikas, gestus, aplinkos objektus. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4,

		20.4, 25.4 6 žingsnis.
4. Tyrinėju ir pažįstu aplinką		
4.1 Mane supantys daiktai		
Atrandu daiktus. Daiktai ir kasdienybė. Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Siūlome kurti, tyrineikti su realiais daiktais, panaudojant audinių skiautes, polietileną, virves, popieriaus maišelius, dėžutes, veidrodžius, šaukštus, puodus, stalus, kėdes ir kt., Gamtos radinių kraitelė. Vaikai darželio teritorijoje randa įvairius daiktus, juos susideda į pintinėles, juos eksponuoja, grupuoja, vėliau paverčiame įvairiais personažais. ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Šešėlių ir atspindžių žaidimai – kokius šešėlius meta tavo mylimiausias žaislas ar šalia esantys daiktai? Vaikai kviečiami į kūrybines dirbtuves – veidrodžių erdvę, kur gali tyrinėti atspindžio teikiamas galimybes (kaladėlių, karoliukų, medžio ritinėlių, kamuoliukų, skarelės) dėliojimas, žaidybinė improvizacija lavinanti visus vaiko pojūčius ir gebėjimus. Kartu su vaikais apibūdinti atradimus. Žaidimas “Rask kur yra paslėptas daiktas”. Stalo žaidimai, loto apie darbo įrankius.	Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jutimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Tyrinėja juos griebdami, liesdami, mesdami. Mokosi daiktus rūšiuoti pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. Veikdami su daiktais, vaikai sutelkia dėmesį, mąsto, prisimena, tausoja daiktus, ugdosi kantrybę, savikontrolę. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4,24.4 3 žingsnis.	Aplinkoje matomus, randamus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą. Pedagogas kuria mokymosi kontekstus, provokacijas, sumodeliuodamas priemones ir aplinką. Vaikai bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję: stebi fotografijose, filmuotoje medžiagoje savo radinius, sukurtus aplinkos daiktų modelius. Aiškinasi, kelia klausimus, kad tyrinėti būtų smagu. Sukuriamos situacijos, kad vaikai matytų, liestų, išbandytų ir vykstant procesui susipažintu su skirtingais daiktais. Aiškinasi daikto istoriją, paskirtį, tyrinėja, plėtoja temą. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4,24.4 6 žingsnis.
Daiktai ir technologijos Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** grupę atnešam elektroninis ar	Varto paveikslėlių ir interaktyvias knygas, žaidžia žaislais, taip vaikai susipažįsta su ryšio palaikymo, transporto priemonėmis, jas grupuoja. Vaikai susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai), tyrinėja aplinką (gamtos radinius,	Plečiasi vaiko pažinimas įvairiais patirtiniais būdais. Vaikai domisi, tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstukų, stebi tikslingai parinktus vaizdo įrašus. Aiškinasi gamtos objektų , žmogaus sukurtų daiktų skirtumus.

mechaninis žaislas, išmanioji knygelė. Gilinamasi kokios jo galimybės. Atradimus, tyrinėjimus ir įamžinanti nufotografuojant. Vėliau nuotraukos peržiūrimos ir aptariamos ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)</u>*** Kvadratinis kodas – nagrinėjami pakuočių, nuotraukų pavyzdžiai. Kvadratinių kodų paieška miestelio erdvėse. Pažintis su informacijos kodavimo elementais, kas slypi kvadratiniame kode. Veiklos su robotuku – sraigute. Interaktyvios užduotys Wordwall platformoje.	žmogaus sukurtus daiktus). Žaidžia, tyrinėja aplinką. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 18.4, 3 žingsnis.	Lygina praeities ir dabarties daiktus. Pedagogas kuria sąlygas ir kontekstus, naudojantis skaitmeninėmis technologijomis: kompiuteris, planšetė, edukaciniai robotai. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 18.4 6 žingsnis.
4.2 Gyvybė		
Pažįstu gyvybę ir jos poreikius <u>Vertybinė nuostata.</u> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)</u>*** Veiklos gamtoje, lauko erdvėse, vaikams išdalinami didinamieji stiklai, permatomos plastikinės stiklinaitės, sukuriamas netikėtumo ir atradimo gamtoje jausmas (vynuoginių sraigių, sliekų, vabzdžių ir kt. stebėjimas, pastebint jų bruožus, skirtumus, gyvenimo sąlygas),paruošti dėžutes su augalų ir gyvių, esančių artimojoje aplinkoje paveikslėliais, kad vaikai galėtų palyginti ir įvardinti surastą augalą ar gyvį, ant palangės auginti pupą, svogūną, agurką ir t.t. ,lauke pakeltinėse lysvėse auginti prieskonines daržoves, gėlytes. ***<u>Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)</u>*** Patyriminės veiklos gamtoje, lauko edukacinėse erdvėse, kur svarbiausia - jutimai: pamatyti, išgirsti, paliesti. Vabzdžių ir kitų gyvių tyrinėjimas – susitikimas su sraige, su boruže ir kitais vabzdžiais, su voru, slieku, varle ir kt. Laukiniai ir naminiai gyvūnai - parengiamos dvi erdvės miško aplinkai ir namų ūkiui kurti - vienoje dėžutės su gamtine medžiaga (pagaliukai, kankorėžiai, medžių žievės, samanos),	Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslius jų pavadinimus. Vaikai stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos). Darže, ant palangės vaikai sodina, prižiūri augalus, stebi, matuoja, fiksuoja, kaip jie auga. Vaikai stebi gyvūnus savo aplinkoje, kai kuriuos mūsų ir svetimų kraštų gyvūnus atpažįsta paveikslėlių knygose, animaciniuose filmuose. Pedagogo padedami mokosi ieškoti, surasti, skirti gyvūnus erdvėje. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4 3 žingsnis.	Vaikai bendradarbiauja, stebi, tyrinėja, dalyvauja bendrose veiklose. Dalinasi savo patyrimu ir išgyvenimais apie naminių gyvūnų, taip pat turimų namuose augintinių auginimą. Pastebi ir nusako aiškiausiai nusakomus gyvūnų požymius, juos atpažįsta. Samprotauja apie tai, kur gyvena, kuo minta (vabzdžiai, vorai, varlės, paukščiai). Žaisdami, tyrinėdami susipažįsta su augalo poreikiais (vanduo, šviesa, dirvožemis). Pedagogas siūlo idėjas patirtiniam, tyrinėjimais grindžiamam vaikų ugdymuisi. Aiškinasi pasirinkto gyvūno judėjimą, kalboje naudoja žodines sąvokas (skrenda, striksi, pirmyn, atgal, aukštyn, žemyn, dešinėn, kairėn). Ugdosi erdvės suvokimą, supranta ir vartoja erdvės sąvokas (prielinksnius ir prieveiksmius). **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4, 24.4 6 žingsnis.

kitoje - kaladėlės, šienas, grūdai, kartonas, skarelės ir kt. Gyvūnų figūrėlės. "Žalioji palangė" - augalų sėjimas, priežiūra, stebėjimas, daigų perkėlimas į daržo lysvę.		
Netikėti atradimai Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Visi kartu ieškome objektų šešėlių. Pasiūlome vaikams, „gaudyti" savo šešėlius grupėje (jei diena nesaulėta, tai galima panaudoti lempas, prožektorius) ir lauko erdvėse ,apvedžioti šešėlių ribas, sukurti žaidybines situacijas pažaisti šešėlio viduje su mašinytėmis, gyvūnėliais, pažaisti su veidrodžio atspindžiais; sukurti šešėlių teatrą; padaryti šešėlių kompoziciją; šešėlius užfiksuoti nuotraukose; kurti istorijas, atpasakojant įspūdžius; nupiešti kokį nors daiktą su šešėliu. ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Atradimų laboratorijos - "Užburiantis vanduo"; " Pagauk šešėlį", "Vaivorykštės tiltas"; "Elektros energija". Pasiūlome pažiūrėti animacinį filmuką, kaip galima skirtingai grupuoti, rūšiuoti daiktus. Grupuojame, komponuojame daiktus atsižvelgiant į jų spalvą, formą, dydį (kaladėles, plastikines detales, medžiagos skiautes), kuriame koliažus, statome piramides.	Stebi, kalbasi apie vaivorykštę, perkūniją, lietų. Aptaria, kokias mato spalvas ir atspalvius. Mokosi apibūdinti perkūnija (garsas), lietaus savybes. Pasitelkus vaizduotę samprotauja, sugalvoja įdomių idėjų, skirtingų veikimo būdų, kaip tyrinėti šešėlius (įvairūs daiktai, žaislai). Vaikai tyrinėdami susipažįsta su medžiagomis, išsiaiškina, kad jos būna kietos (mediena, popierius, stiklas, plastikas), skystos (vanduo). Naudodami „oro gaudykles", pūsdami per šiaudelį į vandenį, jie aptinka oro buvimo ženklus. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4, 26.4 3 žingsnis.	Žaisdami vaikai atranda fizikinius reiškinius, energiją tyrinėja, eksperimentuodami su žaislų judėjimu, eksperimentuoja, kokius daiktus magnetas traukia. Tyrinėjimo objektu tampa vanduo ir jo būviai (ledas), tyrinėdami pastebi, kad vieni daiktai skęsta, kiti plūduriuoja. Dalijamasi mintimis, kaip formuojasi vaivorykštė, ar visi mato tą pačią vaivorykštę, ar galima paliesti vaivorykštę. Pastebi, kaip sudaryta spalvų gama (seka) ir išsiaiškina, kad jai susidaryti reikia lietaus ir saulės, nes šviesos spinduliai pereina skaidrią terpę. Pedagogas pasiūlo skirtingas stebėjimo formas: tyrinėjimų stoteles, atradimų stoteles, spontaniškus tyrinėjimus, kūrybines dirbtuves. Aptariama, kokių šešėlių galime surasti (medžio, stalo, krūmo, stulpo, pastato, veidrodžio ir t.t.). Kuriami žaismės ir atradimų kontekstai, pedagogas kviečia vaikus tyrinėti, sukurti šešėlių teatrą, popieriaus lape apvedžioti šešėlį, pažaisti su šešėlio atspindžiais. Sukurti ir paanalizuoti šešėlių kompoziciją. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 24.4, 26.4 6 žingsnis.
4.3 Skaičiavimas ir modeliavimas		
Atrandu skaičius ir skaičiavimo būdus Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.	Vaikai stebi ir yra įtraukiami į situacijas, kuriose minimi skaičiai ir yra skaičiuojama	Vaikai įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pasitelkus daiktus, rankų pirštus. Vaikai įsitraukia į mokytojo inicijuotus

Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Grupėje patiesta mėlynos spalvos medžiaga (upė) ,medžiagos skiautės arba popierinės lėkštutės (lizdai) upėje plaukioja antytės .Vaikai turi pasiimti iš upės ir patupdyti į lizdelius po 1,po 2,po3 ir t.t. antytes. Žaisti pirštukų, stalo žaidimus, kuriuose minimi skaičiai. ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Pasiūlome vaikams žaisti parduotuvę. Visos prekės kainuoja po 1 eurą, „Pirkėjas“ ir „Pardavėjas“ kaskart skaičiuoja. Skaičiavimo žaidimai panaudojant gamtinę medžiagą (kaštonus, giles, akmenukus). Skaičių rašymas lauko erdvėse – ant smėlio, ant sniego, su kreidelėmis ant asfalto.	(eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai, pirštukų žaidimai, stalo žaidimai). Pedagogas inspiruoja žaidybines veiklas, kur nuosekliai įvardina skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“) išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai). Mokosi kiekį įvardinti „iš akies“. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 18.4, 24.4, 27.4 3 žingsnis.	žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal (12-os ribose), pradedama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus (10-ies ribose). Naudodamiesi objektais, piešiniais, vaikai pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Dalyvaudami žaismingose kūrybinėse veiklose, vaikai mokosi objektų kiekį grupėje (-ėse) apibūdinti. Veikdami mokytojo tikslingai sukurtuose kontekstuose, vaikai mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 18.4, 24.4, 27.4 6 žingsnis.
Ką apie mus ir įvykius sako duomenys Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Grupėje vaikai randa dėžutes, kuriose sudėti paveikslėliai (daržovių, maisto produktų, vaikai darantys dienos veiklas) Dėlioti paveikslėlius numatomų įvykių sekai pažymėti kas po ko eina (dienotvarkės sudėliojimas, atrinkti reikalingus ingredientus maistui ruošti) ***Įtraukiantis kontekstas. (3–6 m.)*** Žaidžiami žaidimai su suktuku, metamu kauliuku, loterijos bilietais. Tilto iš kaladėlių ir popieriaus lapo statymas, atliekamas tyrimas “Skerspjūvio formos įtaka sijos iš biuro popieriaus stiprumui”, kuris užfiksuojamas registracijos lape. Metų laikų, švenčių	Vaikai pradeda ugdytis žaisdami su medžiagomis ar objektais, kurie susiję su priežastimi ir pasekmėmis (veiksmai, kurie įvyks). Vaikai dienotvarkėje klijuoja numatomų įvykių paveikslėlius. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 26.4, 27.4, 3 žingsnis.	Vaikai supranta, kad įvykiai būna atsitiktiniai ir iš anksto nuspėjami. Drauge su suaugusiuoju vaikai mokosi apie artimiausią aplinką kelti klausimus, įsitraukia į diskusijas su mokytoju ir kitais vaikais, kaip gali būti fiksuojami, koduojami duomenys. pradeda suprasti, kad žaidžiant nebūtinai laimima; jog ir atsitiktinio įvykio rezultatas gali būti numatomas. Mokosi piešinyje, diagramoje ar schemoje pavaizduotus duomenis suprasti, apibūdinti ir interpretuoti. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 26.4, 27.4 6 žingsnis.

plakatai.		
4.4 Matematiniai erdvės tyrinėjimai		
Matavimai kasdienėje aplinkoje. Kaip apibūdinti vietą ir padėtį Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Grupėje paruošti du kampelius: viename sudėlioti dideli daiktai ir žaislai, o kitame tokie patys, tik maži daiktai ir žaislai. „Milžinų ir nykštukų karalystės" Milžinų karalystėje gyvena dideli daiktai(meškinas puodelis, lėkštė, ąsotis, didelė dėžė),nykštukų karalystėje tokie patys daiktai ir žaislai, tik mažyčiai. Vaikai lygina, kuris daiktas didelis, o kuris mažas, kuris daiktas ilgas, o kuris trumpas, kiek telpa vandens į didelį ąsotį pilant iš mažiuko, į didelę dėžę telpa mažoji nykštukų dėžė. ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Statome grupės „Knygų bokštą", klojame „Knygų kelią". Grupės ar lauko erdves matuojame žingsniais, pėdomis, sprindžiais, lazdele. Bokštų konstravimas iš kaladėlių, mandalų iš gamtinės medžiagos kūrimas, lipdymas iš plastilino, vaisių, daržovių dėliojimas.	Vaikai mokosi ir natūraliai įsitraukia į žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti. Kartu su pedagogu atlieka eksperimentines ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. Mokosi sąvokų: „ilgas" arba „trumpas", „aukštas" arba „žemas", „pilnas" ar „tuščias". **Siekiamybė**. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 3 žingsnis.	Pedagogas inicijuoja patyrimines, kūrybiškas veiklas, skatinančias vaikus tyrinėti, kaip galima palyginti daiktų ilgį (plotį, aukštį, tūrį). Atranda naujus dydžių palyginimo būdus. Vaikai diskutuoja, dalinasi savo pastebėjimais ir kartu sparčiai plečia su ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimu susijusį žodyną (aukštesnis – žemesnis, toliausiai – arčiausiai, lengvesnis – sunkesnis, talpesnis – mažiau talpus). Sekų modeliavimo gebėjimus vaikai ugdosi formaliose ir neformaliose veiklose piešdami, dėliodami įvairius objektus, ritmiškai dainuodami ar judėdami, nagrinėdami raštus ar kurdami ornamentus. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 6 žingsnis.
Eksperimentai su geometrinėmis figūromis Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Grupėje trys didelės dėžės ant kurių nupiešti skritulys, trikampis ir	Vaikai natūraliai įsitraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą. Kalbinami suaugusiojo, ima reaguoti į tokią daiktų savybę kaip forma, spalva vis geriau suprasdami, kai apie daiktą sakoma: „toks pat", „panašus", „skiriasi", „kitoks". Vaikai atranda, kad	Vaikai, tyrinėdami aplinką, drauge su mokytoju ir kitais vaikais atranda, kiek daug erdvinės informacijos yra aplink: panašumo, elementų išdėstymo, atsikartojimo, formos bendrumo. Stebėdami, pažindami, spontaniškai ar tikslingai tyrinėdami atpažįsta dvimates figūras (skritulį, trikampį), trimates figūras (kubą, rutulį), mokosi apibūdinti, palyginti, komponuoti, konstruoti figūrų

kvadratas. Vaikai ,mokytojo padedami, ieško grupėje daiktų, kurie būtų trikampės, keturkampės ar apvalios formos, grupėje gali būti paslėptos spalvotos kartoninės figūros, rastus daiktus ir figūras vaikai deda į tos pačios formos dėžes(trikampes į trikampio figūros dėžę ir t.t.) Muzikiniai žaidimai, kai vaikai bėgioja, o muzikai nutilus atsistoja prie tos geometrinės figūros, kurią pasako mokytojas. ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Pasiūlome vaikams tyrinėjimų stoteles, kūrybines dirbtuves, pažinimo salas atliekant formų derinimo užduotis, naudojant šiuos daiktus: kietas dvimates geometrines figūras iš žaislinių konstruktorių, kartoninius arba plastikinius šablonus, dėlionių detales, trafaretus, dėžes. Kūrybinės veiklos – „Figūrų kilimas"; „Grupavimo abėcėlė"; „Dvimatės ir trimatės figūros"; „Monstrai ir figūros"; „Transporto priemonės ir figūros"	figūras erdvėje galima: apversti, pasukti, pastumti. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 3 žingsnis.	(objektų) sekas; eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais; pastebėjimus išreiškia piešiniuose, lipdiniuose. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4, 24.4, 27.4, 6 žingsnis.
4.5 Skaitmeninių technologijų pasaulis		
Skaitmeninis raštingumas Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Naudotis programėle ,,Animal Sounds", vaikai gali išgirsti gyvūnų balsus, išmokti juos atskirti, atkartoti. Grupėje arba lauko erdvėse vaikams paruošti priemonių dėžutes, kuriose sudėta įvairi gamtinė medžiaga (akmenukai, pagaliukai, kaštonai, gilutės ir t.t) ir pailgi kartono lakštai Kurti sekas ant kartono lakštų, pasitelkiant objektų medžiagiškumą, tekstūras (minkštas, kietas, minkštas, kietas; apvalus, pailgas, apvalus). ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Naudodamiesi išmaniaisiais	Vaikai žaidžia, tyrinėja aplinką, domisi grupėje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.). **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 25.4 3 žingsnis.	Pedagogo padedami išbando ir saugiai naudoja skaitmenines technologijas, lengvai valdomas skaitmenines priemones. Naudojasi jų amžių atitinkančiomis prasmingomis, ugdymą(si) papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu (vaizdo įrašais, žaidimais, garsinėmis knygelėmis, ugdomosiomis programėlėmis ir kt.) žaisdami ir pažindami aplinką; Mokosi kurti skaitmeninį turinį, sudarydami kelių vienas po kito einančių veiksmų programas (piešimas, fotografavimas, garso ir vaizdo įrašas). Pedagogas ugdymą(si) papildo skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu. Vaikai

įrenginiais, realiu laiku jungiasi prie nuotolinių įrenginių (pavyzdžiui, prie paukščio lizdo esančios stebėjimo kameros ar kt.) ir informacinių svetainių (pavyzdžiui, susirasti gyvūnų, augalų vaizdus, išbandyti virtualius turus ir kt.) Piešimas naudojant nesudėtingas skaitmeninio turinio kūrimo programėles. Edukacinių laidų, filmų stebėjimas youtube kanale, LRT mediatekoje, jų aptarimas.		mokosi bendrauti ir bendradarbiauti tinkluose; pristato informaciją. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4, 25.4 6 žingsnis.
5. Kuriu ir išreiškiu		
5.1 Teatro raiška		
Teatriniai žaidimai ir improvizacija Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. ***Įtraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Kuriame rankų teatrą. Kaip gali pirštukai pavirsti „gyvais“ žmogeliukais. Siūloma sukurti vaidinimą, remiantis Lietuvių liaudies pasaka „Dangus griūva“. Vaikams siūloma su žaisliniais veikėjais atkurti, pedagogui pasakojant, pasakos veikėjų elgesį. (1,5–3m.). ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Vaidinimui siūloma kurti: įvairaus dydžio pasakos veikėjų kaukes iš popieriaus, kartono, įvairių siūlų ir juostelių; pedagogui sekant pasaką ją suvaidinti.	Vaikai pratinasi laisvai ir kūrybingai bendrauti. Žaidžiami sūpavimo, kykavimo, jodinimo, kutenimo, pirštukų žaidimai. Mėgdžioja įvairias išgirstas intonacijas, parodytus veiksmus. Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 20.4, 22.4.4, 23.4, 26.4 3 žingsnis.	Kuriami dialogai tarp veikėjų, mokomasi išraiškingai intonuoti, savaip perteikti kelis veikėją vaizduojančius judesius, veiksmus, spontaniškai reikšti emocijas. Vaidinant stalo, lėlių teatre, vaizduoti realistinį ir fantastinį siužetą, išplėtoti vyksmą dialogu, monologu, keičiant balso intonacijas. Susikurti žaidimo aplinką, panaudojant daiktus, drabužius ir kitus įvairius reikmenis. Kūrybingai naudoti žaislus, didaktines medžiagas, knygeles, teatro lėles, skareles, drabužius, namų apyvokos reikmenis. Žaisti, improvizuoti, kurti fantazijos teatrą. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 20.4, 22.4.4, 23.4, 26.4 6 žingsnis.
5.2 Žaidimo raiška		
Žaidimas kaip savo kūno galimybių tyrinėjimas. *Vertybinė nuostata.* Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis,	Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, pradeda pažinti savo kūno galimybes, atranda“ savo ir kitų kūno dalis jas liesdami ir pajausdami	Vaikai kuria bendravimo „kalbą“ ir išgyvena bendrumo jausmą. Dalyvaudami žaidimuose, pažįsta savo kūno ribas ir galimybes, veido, balso išraiškingumą ir išmoksta palaikyti žaismingas socialines sąveikas, susikurdami artimumo ir

moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)</u>*** Žaidžia žaidimą „Kas aš?“. Randa paruoštą provokuojančią aplinką (muliažai, nuotraukos, enciklopedijos IT). Susipažįsta su kūno dalimis, jų galimybėmis, tyrinėja, aptaria, lygina, ieško panašumų ir skirtumų tarp savęs ir draugo.	prisilietimą. Vaikai labiausiai pasisekusius judesius ir garsus vis tikslingiau kartoja, ima jais žaisti, manipuliuoti, siekdami socialinio atsako. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 15.4, 26.4 3 žingsnis.	saugumo jausmą. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4, 15.4, 26.4 6 žingsnis.
Žaidimas – kaip aplinkos ir veikimo su aplinkos objektais tyrinėjimas <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)</u>*** Paruošiama provokuojanti aplinka žaidimui „Turgelis“ (krepšiai, pakuotės, muliažai, prijuostės, pinigai, svarstyklės). Gamindami pinigus susipažįsta su kupiūromis, lavina, bendravimo įgūdžius.	Vaikai tyrinėja juos supančią aplinką, žaisdami su daiktais pamėgdžioja suaugusių veiksmus, nukreiptus į socialinių sąveikų su kitais užmezgimą ir palaikymą. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 23..4, 26.4 3 žingsnis.	Vaikai išmoksta pasirinkti ir patys susikuria erdves savo žaidimams. Mokytojui padedant nedrąsūs vaikai pradeda žaisti paprastą žaidimą, palaipsniui patys perima žaidimo iniciatyvą. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4, 23.4, 26.4 6 žingsnis.
Žaidimas – kaip savo patirčių ir socialinių santykių tyrinėjimas. <u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.)</u>*** Vaikai įtraukiami į žaidimą “Mes visi linksmi draugai”. Vaikams pasiuloma atlikti žaidybines užduotis (pasisupti, įlipti į dėžę, mėtyti kamuoliuką,	Pradžioje žaidžia individualiai ir dviese. Pamažu pereina prie pažįstamų kasdieninių, socialinių situacijų, siužetinių vaidmenų žaidimų. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 26.4 3 žingsnis**.**	Vaikai prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus. Mokytojo paskatinti vaikai nesunkiai jungiasi į kolektyvinius žaidimus kuria ilgalaikius žaidimus, įtraukia kitus grupės vaikus, mielai kviečia ir suaugusiuosius. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 15.4, 20.4, 26.4 6 žingsnis.

pašokdinti meškutį ir t.t.) pedagogas klausinėja kada smagiau: vienam ar su draugais žaisti; ar gali visas užduotis atlikti vienas ar reikia draugų pagalbos; ar malonu padėti draugui ir priimti jo pagalbą? ***<u>Itraukiantis kontekstas (3–6 m.)</u>*** Dokumentinės medžiagos apie kalbančius gestų kalba, žiūrėjimas, klausimai, diskusija. Kolektyvinio laiško rašymas (piešimas) nepažįstamam negirdinčiam draugui.		
Žaidimas – kaip simbolinių taisyklių tyrinėjimas, kūrimas ir laikymasis. <u>Vertybinė nuostata.</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. ***<u>Itraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)</u>*** Žaidybinė veikla "Voriukų lenktynės". Vaikai nuspalvina popierinius voriukus. pakviečiame parengti lenktynių trasą voriukams. Pedagogas paaiškina žaidimo taisykles: pedagogas meta žaidimų kauliuką. Kokia spalva iškrenta – tokios spalvos voriukas keliaus jo spalvos linija. Pasiūloma pažiūrėti dokumentinį filmą apie dangaus kūnus. Susikuria reikiamas priemones, panaudodami įvairias iš namų atsineštas žaliavas (folija, siūlai, plastikiniai buteliai). Pasiruošus reikiamą aplinką žaidžia žaidimą „Skrydis į kosmosą".	Suaugusių padedami žaidžia žaidimus su taisyklėmis Pradėdami nuo paprastų dėlionių, mozaikų, judrių gaudynių, slėpynių ir įvairių stalo žaidimų, palaipsniui pereina prie sudėtingesnių žaidimų formų. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4, 26.4 3 žingsnis.	Vaikams patinka kurti žaidimus su taisyklėmis ir juos žaisti su grupės draugais ir mokytojais. Savarankiškai žaidžia ir kuria vis naujus žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4, 16.4, 26.4 6 žingsnis**.**
5.3 Muzikos raiška		
Muzikos kalba, aplinka. **Aplinkos garsai. Muzikos garsų tyrinėjimas. Muzikinio žodyno plėtra. Melodija ir ritmas.** <u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi muzikos meno kalba, jaučia muzikinės raiškos džiaugsmą. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis muzikinės raiškos	Mėgdžioja aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius. Eksperimentuoja balsu: kuria ir rečituoja savitus žodžius; paskatintas	Perpratęs muzikos kalbą, susitelkia į savo dainavimą, skandavimą, jį derina su kvėpavimu ir judesiais. Vaikas išmoksta vertinti, įsiklausyti, atlikti muziką ir renkasi, kas jam patinka; lygina, apibūdina, kategorizuoja garsus. Dainuoja (vienas, poroje ar grupėje) sudėtingesnio ritmo,

priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)</u>*** Siūloma įdėmiai klausytis muzikos ir aplinkos garsų, skambant muzikai ritmiškai ploti, trepsėti, tūpčioti, barškinti, stuksenti. Estafetė „Gandras ir varlės" su kūno perkusijos elementais – 5 skirtingų kūno perkusijos elementų atlikimas: suploti, mušti delnais sau į krūtinę, pliaukštelėti į šlaunis, judinti klubus. Pagal Roberto Šumano (Robert Shumann) pjesę fortepijonui „Svajonė", rankomis ore piešti dideles ir mažas širdis.	kūnu išgauna garsus, išbando naujus judesius, tinkančius dainuojant ar klausant muzikos. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Tyrinėja ir išbando garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais. Atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 21..4, 22.4.2, 23.4, 26.4 3 žingsnis.	melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Veiklos metu spontaniškai improvizuoja balsu. Instrumentais ar kitomis priemonėmis kuria ir atlieka pritarimus eilėms, smulkiajai tautosakai, muzikos įrašui ar gyvai skambančiai muzikai. Kuria ritminius ir melodinius darinius, improvizuoja ir komponuoja jungdamas kelis atskirus muzikos elementus (melodiją, ritmą, harmoniją, tembrą, tempą ir dinamiką). Vaikai klausosi mokytojo parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos. Vaikai atpažįsta tylą kaip svarbų muzikos elementą. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 21..4, 22.4.2, 23.4, 26.4 6 žingsnis.
5.4 Šokio raiška		
Judesio tyrinėjimas, elementai. Šokio kultūra <u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi judesio meno kalba, jaučia judesio raiškos džiaugsmą. <u>Esminiai gebėjimai.</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis judesio raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. ***<u>Įtraukiantis kontekstas. (1,5–3 m.) ir (3–6 m.)</u>*** Pristatyti vaikams didelį robotą (atnešti į grupę arba parodyti vaizdo įraše): stebėti jo judesius pabandyti judėti, kaip juda robotai. Įvardyti kokie yra robotų judesiai (pvz. kampuoti, trūkčiojantys, lėti, greiti, ritmiški). Muzikiniuose rateliuose	Vaikai juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4,	Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. Vaikai naudoja laisvus tekamuosius judesius, kurie padeda kontroliuoti kūno energiją ir įtampą. Augdami ir judėdami vaikai mokosi valdyti savo kūną: judėti ta pačia puse, išlaikyti pusiausvyrą, demonstruoti lankstumą. **<u>Siekiamybė.</u>** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 13.4, 21.4, 22.4.3, 26.4 6 žingsnis.

kurti ar savaip perteikti kelis veikėją vaizduojančius judesius, veiksmus, spontaniškai reikšti emocijas.	21.4, 22.4.3, 26.4 3 žingsnis**.**	
5.5 Dailės raiška		
Vizualaus pasaulio, raiškos priemonių ir kuriamų vaizdų tyrinėjimas. Grafinė ir spalvinė raiška. **Erdvinė raiška.** Vertybinė nuostata. Domisi vizualinio meno kalba, jaučia judesio raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis dailės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. ***Itraukiantis kontekstas. (1.5–3 m.)*** Kūrybinė veikla „Spalvotos skarelės" Grupėje ant kilimo stovi dvi dėžės: didesnė ir mažesnė. Didesnėje sudėtos spalvotos skarelės, mažesnėje – spalvotos sagos. Vaikai klauso video dainelę „Mano mėgstama spalva" Aptariama kokia spalva kuriam vaikui patinka, ką tokios spalvos matome savo aplinkoje. Keliaujame pažiūrėti, kas slepiasi tose dėžėse. Pedagogas ima skareles iš dėžės ir duoda kiekvienam vaikui pažaisti, pamėtyti, paskraidinti jas. tada sako, kad kitoje dėžėje slepiasi spalvotos sagutės, kurios ieško savo spalvos karelės. Vaikams pasiūloma surasti sagutę savo skarelei ir pasakyti jos spalvą . Skarelės vėl sudedamos į dėžę ir leidžiama vaikams patiems pasiimti skatelę ir pritaikyti jai sagutę. ***Įtraukiantis kontekstas (3–6 m.)*** Išvykos metu fiksuoti gamtoje matomus objektų formas, spalvas, jų įvairovę – vaikai pasiėmę kartoninius nuotraukų rėmelius ieško gražių gamtos vaizdų ir kuria „gyvus paveikslus", kuriuos pedagogas nufotografuoja. Sudaromos sąlygos vaikams piešti netradicinėje aplinkoje ir netradicinėmis priemonėmis (smėlyje, ant akmenukų, ant medžio	Stebi artimiausią kasdieninę namų, darželio aplinką. Tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius. Analizuoja, lygina, aplinkos, daiktų, objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus. Kuriamas žaismės kontekstas, kuriame daug laisvės vaikų spėliojimams, tyrinėjimams. Spontaniškai tyrinėja raiškos priemones. Judina, teplioja, brauko, liečia skirtingas tekstūras, faktūras. Keverzodami pradeda suprasti rankos judesio ir piešimo priemonės paliekamo pėdsako ryšį. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 16.4, 21.4, 22.4.1, 24.4, 26.4 3 žingsnis.	Tyrinėja kontrastingas aplinkas (gamtos vaizdus, pastatus, įvairius meno kūrinius, apšvietimą, tonus ir pan.) Lankosi muziejuose, parodose. Susipažįsta su vaizduojamo meno stiliais, žanrais, formomis. Gausėja meninių sąvokų žodynas. Įvardija spalvas, formas, estetinius potyrius. Pasitelkiami realių ir virtualių aplinkų kontekstai Vaikai išbando, tyrinėja įvairias grafines ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas, panaudojant raiškos priemonių ir įrankių įvairovę Išbando įvairias priemones, įrankius, technikas (monotipija, grotažą, koliažą) eksperimentuoja su mišriomis technikomis. Pradeda atrasti savo stilių. Išbando daugiau nei vieną būdą įgyvendinti kūrybines idėjas. **Siekiamybė.** Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4, 16.4, 21.4, 22.4.1, 24.4, 26.4 6 žingsnis**.**

skritinėlių, šviesos stalo, lauke ant molbertų, išvykose), kurti kompozicijas iš gamtinės medžiagos, antrinių žaliavų, daržovių, kurti mandalas. Virtualūs apsilankymai pasaulinėse parodose. Veiklos pagal žymių menininkų (Pit Mondriano, Henri Matisse, Pablo Pikaso) darbus, piešimas pagal Vincentą van Gogą ir pagal Vasilijaus Kandinsky stilių. Veikla apie chameleoną, savo chameleono kūrimas. Vaikų kūrybinių darbelių, piešinių parodos Obelių miesto bibliotekoje.		

V SKYRIUS
VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

Vaikų ugdymosi pažangos stebėjimas ir vertinimas Skyriuje vykdomas nuosekliai, vadovaujantis atnaujintomis Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) pasiekimų aprašo nuostatomis bei šiuolaikiniais ugdymo principais. Šio proceso tikslas – įvertinti vaiko ugdymo(si) pasiekimus, stebėti individualią vaiko raidą ir pažangą, vertinti ugdymo kokybę bei laiku suteikti reikiamą pagalbą. Tai padeda vaikui sėkmingai augti ir ugdytis, o tėvams suteikia aiškią informaciją apie vaiko stiprybes, sunkumus ir galimą švietimo pagalbą. Pedagogams vertinimas leidžia pagrįstai planuoti, vertinti ir tobulinti ugdymo procesą.

Vertinant vaiko ugdymosi pažangą, atsižvelgiama į visuminį vaiko ugdymą, apimantį vertybines nuostatas, žinias, supratimą ir gebėjimus visose raidos srityse – sveikatos, socialinėje, kalbos, pažinimo ir meninėje. Vaiko pasiekimai lyginami ne su kitų vaikų rezultatais, o su jo pačio ankstesniais pasiekimais, todėl vertinimas yra individualus ir orientuotas į nuoseklų tobulėjimą. Vertinimo procesas yra sistemingas, objektyvus, visapusiškas ir informatyvus.

Vertinimo ciklas prasideda vaiko pažinimu, kai informacija renkama stebint kasdienę veiklą, žaidimus ir bendraujant su vaiku. Remiantis šia informacija, planuojami ugdymo tikslai, uždaviniai ir turinys, pritaikoma ugdymosi aplinka bei laiku teikiama individuali pagalba. Vėliau fiksuojami vaiko pasiekimai ir individualūs ypatumai, numatoma ugdymo kryptis, o po tam tikro laiko vertinama, ar pasirinktas ugdymo kelias pasiteisino, ir planuojami tolesni žingsniai. Esant poreikiui, į vertinimo procesą įtraukiami specialistai, tokie kaip logopedai ar Vaiko gerovės komisija, siekiant užtikrinti tinkamą pagalbą ir sprendimų priėmimą.

Vertinimo metu naudojami įvairūs metodai: stebėjimas, pokalbiai su vaiku ir tėvais, vaikų darbų analizė, elgesio situacijų aprašymas, vaiko reflektavimas apie savo pasiekimus, tėvų apklausos bei dokumentavimo priemonės, tokios kaip nuotraukos ar vaizdo įrašai. Vertinimo rezultatai aptariami individualiuose pokalbiuose su tėvais, mokytojų metodinėje grupėje 3 kartus per metus.

Pagrindiniai vaiko vertintojai – grupės mokytojos, kurioms padeda muzikos pedagogė ir logopedė. Vertinime taip pat dalyvauja tėvai ir pats vaikas. Su vaikų tėvais, 2 kartus per metus, vyksta individualūs pokalbiai apie vaiko pažangą ir pasiekimus. Su vaiku pasiekimai aptariami, pabrėžiant vaiko sėkmę. Pedagogai, švietimo pagalbos specialistai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą el. dienyne „Mūsų darželis“. Ugdymo(si) procesas planuojamas atsižvelgiant į vaikų ugdymosi pasiekimus ir vaikų pažangos analizės rezultatus.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė bei tęstinumas

Vaikų ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo Programos ir Priešmokyklinio ugdymo programos svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos,

išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si). Taip pat ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė.
Ikimokykliniame ugdyme įgytų pasiekimų visuma sukuria prielaidas vaikui sėkmingai ugdytis kompetencijas, numatytas Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje. Vaiko priešmokyklinis ugdymas nuosekliai tęsiamas, atsižvelgiant į tai, kurio žingsnio pasiekimus įvairiose pasiekimų srityse jis jau yra įgijęs. Jeigu penkerių metų vaikas nėra pasiekęs penkto pasiekimų žingsnio, jam rekomenduojama dar vienus metus ugdytis pagal ikimokyklinio ugdymo programą.

3 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) vaiko galių ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijų dermė.

